

EPIDEMIA COVID-19

NAJWAŻNIENIE INFORMACJE PRAWNE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Epidemia COVID-19 (koronawirusa) skutkuje dodatkowymi ograniczeniami, które odczuwalne są również dla osób z niepełnosprawnościami. Minimalizowaniu negatywnego wpływu zaistniałego stanu służy m.in. ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 568). Kluczowe dla osób z niepełnosprawnościami, rozwiązania prawne, wytypowane w oparciu o długoletnie wsparcie prawne tychże osób, zostały opisane w ramach niniejszej informacji, która żywimy nadzieję, będzie dla Państwa cennym wsparciem merytorycznym.

Wydłużenie okresu ważności orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności

Zgodnie z art. 15h ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, dodanym ustawą nowelizującą z dnia 31 marca 2020 r.:

orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność:

upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 8 marca 2020 r.) pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. od 8 marca 2020 r.) , zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

Przywołany przepis stanowi podstawę prawną wydłużenia okresu ważności dotychczas wydanych orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, których okres obowiązywania, upłynął lub upływa w okresie poprzedzającym stan epidemii lub w okresie jej trwania. Należy podkreślić, że warunkiem podtrzymania okresu ważności orzeczeń, których ważność upływała od 8 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r. jest złożenie w tym okresie wniosku o wydanie orzeczenia. Z kolei wydłużenie ważności orzeczeń, których ważność upływała od 8 marca 2020 r. nie jest warunkowane złożeniem wniosku o wydanie ponownych orzeczeń ustalających niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności z powodu wystąpienia sytuacji zagrożenia rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem COVID-19.

Wydłużenie okresu ważności orzeczenia następuje z mocy prawa, a zatem nie wymaga składania żadnego wniosku, oświadczenia itp.

Okres na jaki zachowują ważność dotychczasowe orzeczenia, został oznaczony poprzez wskazanie ilości dni (60) od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. 60-dniowy okres wygaszenia, zacznie biec z datą, która aktualnie nie jest znana, jednakże jest datą przyszłą. Należy pamiętać, że jeżeli wcześniej zostanie wydane nowe orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, to ważność dotychczasowego orzeczenia upłynie. Innymi słowy nowe orzeczenie zastąpi dotychczasowe.

Wydłużenie okresu ważności kart parkingowych

Wydłużeniu ulega również okres na jaki zachowują ważność karty parkingowe. Karty parkingowe wydane:

osobie:

- 1) niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się;
- 2) niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się;
- zachowują ważność do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

placówce zajmujące się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się zachowują ważność do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii

Wydłużenie okresu ważności karty parkingowej następuje z mocy prawa, a zatem nie wymaga składania żadnego wniosku, oświadczenia itp.

Wydłużenie ważności orzeczeń rentowych

Nie tylko okresy na jakie zostały wydane orzeczenia o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności ulegają wydłużeniu. Zgodnie z art. 15zc ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r., orzeczenie o:

1. częściowej niezdolności do pracy,
2. całkowitej niezdolności do pracy,
3. całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
4. niezdolności do samodzielnej egzystencji

– wydane na czas określony, którego ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego (stan ten obowiązuje od 14 marca 2020 r.) albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, zachowuje ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, w przypadku złożenia wniosku o ustalenie

uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności tego orzeczenia.

Jeżeli w wyniku późniejszego wydania orzeczenia o:

1. częściowej niezdolności do pracy,
2. całkowitej niezdolności do pracy,
3. całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
4. niezdolności do samodzielnej egzystencji

okaże się, że w okresie, w którym nastąpiło wydłużenie prawa do świadczenia, przysługiwało prawo do tego świadczenia w wyższej wysokości, świadczenie przysługuje w odpowiednio podwyższonej wysokości od miesiąca, w którym powstało prawo do jego podwyższenia.

Dodatkowo, orzeczenie o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, którego ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego (stan ten obowiązuje od 14 marca 2020) albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, zachowuje ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu ważności tego orzeczenia, jednak nie dłużej niż przez okres, o którym mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w przypadku złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres, przed upływem terminu ważności tego orzeczenia. (art. 15zc ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.)

Wydłużenie okresu ważności orzeczenia następuje z mocy prawa, a zatem nie wymaga składania żadnego wniosku, oświadczenia itp.

Ponadto prawo do świadczeń uzależnionych od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji ulega wydłużeniu do końca miesiąca kalendarzowego, w którym upłynie wydłużony zgodnie z ust. 1 termin ważności tego orzeczenia (tj. 3 miesiące liczone od dnia upływu terminu jego ważności), bez konieczności wydania w tej sprawie decyzji. (art. 15zc ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.). Na takiej samej zasadzie wydłużeniu ulega termin ważności:

1. książki inwalidy wojennego (wojskowego),
2. legitymacji osoby represjonowanej,
3. legitymacji emeryta-rencisty oraz
4. emeryta-rencisty wojskowego,

- wydanej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (8 marca 2020 r.), jeżeli w dokumencie tym określono termin jego ważności. (art. 15zc ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.).

Rada Ministrów może, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia, określać dłuższe okresy ważności orzeczeń, niż wskazane powyżej, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz skutki nimi wywołane. Aktualnie nie zostało wydane rozporządzenie wydłużające ww. okres. W razie

wydania stosownego rozporządzenia, możliwie najszybciej, stosowna informacja zostanie opublikowana na stronie FB WIFOON.

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy

Ustawą nowelizującą z dnia 31 marca 2020 r. zmianie uległ również katalog osób, które mogą ubiegać się o dodatkowy zasiłek opiekuńczy. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.:

W przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad:

1) dzieckiem, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645 i 1590),

2) dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego – przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni.

Zgodnie z art. 82 ustawy z dnia 31 marca 2020 r., do okresu, o którym mowa powyżej, nie wlicza się dotychczas wykorzystanego okresu dodatkowego zasiłku opiekuńczego na podstawie art. 4 ust. 1 tej ustawy w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 1a ustawy z dnia 2 marca 2020 r.:

W przypadku zamknięcia szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, warsztatu terapii zajęciowej lub innej placówki pobytu dziennego o podobnym charakterze z powodu COVID-19, do których uczęszcza dorosła osoba niepełnosprawna, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną, przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni.

Aby otrzymać dodatkowy zasiłek opiekuńczy należy złożyć u swojego płatnika składek, np. pracodawcy, zleceniodawcy oświadczenie o sprawowaniu opieki nad dzieckiem.

Rada Ministrów może, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia, określić dłuższy okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego niż wskazany powyżej, biorąc pod uwagę okres na jaki zostały zamknięte żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły, placówki pobytu dziennego oraz inne placówki lub okres niemożności sprawowania opieki przez nianie lub opiekunów dziennych. Aktualnie nie zostało wydane rozporządzenie wydłużające ww. okres. W razie wydania stosownego rozporządzenia, możliwie najszybciej, stosowna informacja zostanie opublikowana na stronie FB WIFOON.

Wydlużenie pomocy społecznej, której okres zależy jest od ważności orzeczenia o niepełnosprawności

Jedną z przyczyn uzyskiwania wsparcia z zakresu pomocy społecznej jest niepełnosprawność (art. 7 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej). Zgodnie z art. 15h ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, dodanym ustawą nowelizującą z dnia 31 marca 2020 r.:

Jeżeli decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a więc np. dotycząca **zasiłku stałego**, została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem i okres, na który została przyznana pomoc, jest uzależniony terminem ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, **okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności**, na podstawie decyzji wydanej z urzędu. Wskazana powyżej zmiana decyzji, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego ani jego aktualizacji. „Przedłużenie czasu, na który została przyznana pomoc, nie oznacza jednak automatycznie braku możliwości zmiany decyzji z powodów, o których mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Dotyczy to np. przypadku, gdy osoba lub rodzina na skutek zmiany sytuacji faktycznej (w tym zmiany sytuacji dochodowej) utraci prawo do powyżej wskazanych świadczeń.” (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 299, s. 17).

Zawieszenie obowiązku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego

Zgodnie z art. 15o ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.:

przyznanie świadczeń, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobie lub rodzinie, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, a ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej może nastąpić na podstawie:

- 1) rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym, oraz
- 2) dokumentów lub oświadczenia, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc lub
- 3) informacji udostępnionych przez podmioty, o których mowa w art. 105 tej ustawy.

Z kolei, na podstawie art. 15o ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.:

przyznawanie lub aktualizacja prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, oraz zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w szczególności osobie, która została poddana kwarantannie w związku z podejrzeniem o zakażenie lub o chorobę zakaźną, nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, a ustalenie sprawowania opieki może nastąpić w szczególności na podstawie:

- 1) rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym oraz
- 2) dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby ubiegającej się o świadczenie lub je otrzymującej lub od członków jej rodziny.